

Nro. 50.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELEMÉBŐL.

*Költ Bétsben Juniusnak 26-dik napján 1798-ik
esztendőben.*

B é t s.

Tegnap, u. m. 24-ta Junii esteli 7 óra után, hóiz-
las betegsége után *Mária Kristina* Austriai
Fő Hertzeg Alsözony, *Albert* Saxoniai és Tesseni
Királyi Hertzeg' hitvese, betses és jöltévő életé-
nek 57-dik esztendejében meg-hólt.

Az itt lévő Ts. Királyi Akadémia, a' hol
a' festés-béli ritka mesterségben gyakoroltatnak
az ifjak, a' múlt hónapnak 26-dikánn tartott ülé-
sében, Finantz Minister és Camerae Praeses Gróf
Saurau Úr Ő Excellentiáját, közönséges meg-
egyezéssel a' maga tizteletből való tagjává vá-
lasztatta, és az arról szolló Diplomát, Director

D d d

Füger és *Professor Zauner* Urak által küldötte kezéhez Ő Excellenciájának.

Ezen itt nevezett híres tudományú *Professor Zauner* Úr az, a' ki által *Felséges Urak*, a' maga atya helyett vólt el felejthetetlen emlékezetű bátyának *Második Jósefnek* emlékezetéről egy igen szép *Eritz-Státuát* készített; melly is ebből áll: A' bődögült *Tsászár Római ruhában*, ki terjesztett és meg áldó kezekkel, 's borostyán koszorús fövel, etc., ül ló hátann. Ez a' *Státua*, gránitból faragott és szépen ki-palléroztatott négy szegű állásra vagyon helyhezelve, a' mellynek *Észak* és *Dél* felé fekvő két oldalainn irások, *Napkeleti* és *Nyugoti* oldalainn pedig igen szép és a' környülállásokhoz alkalmaztatott figurák, szemléltetnek. A' két oldalainn szemléltető irások ezek:

Az *Északi* oldalánn:

FRANCISCUS II. ROM. IMP.
EX. FRATRE. NEPOS.
ALTERI. PARENTI.
POSUIT.

A' *Déli* oldalánn:

D. JOSEPHO II. ROM. IMP.
PRINCIPI.
IN. SUORUM. ANIMIS.
IMMORTALI.

Alsó Austriának ide egy órányira fekvő *Lach* nevű helységében egy tsetsemő gyermeket, a' kit édes anyja házából ki-menvén magánosan hagyott, egy sertés az ajtót sarkából ki vetvén, abba bé ment, és meg evett, úgy hogy az anyja, vízszá menetelekor egyebet keze újainál nem kapott. — Tanuságára lehet az olly gondatlan anyáknak, a' kik tsetsemő gyermekeiket gyakorta magánosan hagyják meg nem gondolván, minémű szerentsétlenség szokta azokat gyakorta érdekelni.

Felséges Urunk, *M. Kempelen* Urat, az Udvari Kamaránál eddig viselt Udvari Tanácsosságból, egész fizetéssel nyugodalomra botsátani méltóztatott.

Anglia.

Maidstone várossában már jó ideje, hogy öt Státus fogjoknak foly a' processusok, a' melly a' közelébb múlt Május' 23-dikánn bé végződött. A' Sententzia ez vólt, hogy egyik az ötök közzül, Irlándiai Catholicus Pap *O-Coigly*, a' kinél egy haza árulásra tzelező és a' Frantzia Directoriumhoz intéztetve lévő irás találtatott meg, bünös legyen: hanem a' más négyek, u. m. *Athur O'Connor*, *Binns*, *Allen*, és *Leary*, nem bünösök. A' leg nevezetesebb ezek közzül *Athur O'Connor*. Ez ennekelötte Irlándiai Parlamentaris tag vólt. *Fox*, *Sheridan*, *Erskine*, Gróf *Suffolk*, Herzeg *Norfolk*, és az Oppozíciónak több más tagjai, *Maidstone*-be ki-mevén, mint mentő bizonyságok melléte elő állottak, és minyájon nagy dítséreteket tettek rolla.

Azonban mihelyest a' Sententzia ki mondatott, hogy *Athur-O Connor* nem bünös, a' Politziai Tisztek azon szempillantatban elő állottak, és a' *Portlándi* Herzegnék paransolatját elő mutatván, *O'Connor* újjanton árestálták. Ő ugyan a' Birákhoz fuott és folyamodott; a' Tanácskozó-palotában zúgás támadott; a' Politziai Tisztek attól tartván, hogy ellent állókra akadnak, kardot rántottak, és *O'Connor* Londonba tsak ugyan bé késérték. — A' Fő Cancellarius azonban tudósította a' Parlamentom' Felső Házát, hogy az *O'Connor*' másodiksori árestáltatása azért történt legyen, hogy újj árulási vád adta vólna magát ellene elő.

Május' 30 dikánn a' következő dolog fordúlt elő az Angliai Parlamentom' Alsó Házában: —

„*Wilberforce* jelentette, hogy ő közelébbbről egy újj matériáról, a' melly most a' közönséges

beszédnek tárgya, egy megvizsgálásra való projectomot fog a' Parlamentom' eleibe terjeszteni. *Thirney*, a' ki *Pittet* közelébből a' Duellumra ki-hivta vólt, és a' kinek tselekedetére *Wilberforce* tzelezni láttatott, jelen lévén a' Parlamentomban, kérdi, hogy, hát ő jelen lehet e' akkor az ülésben, mikor ez a' projectom elő fog fordulni. — „Igen is, jelen lehet az Úr (felelt *Wilberforce*); hanem, hogy mi formában fogom elő adni a' projectomomat, még nem tudom magam is, minthogy éppen most jöttem a' városra bé, és a' Duellumi történetért, igen méjj fojdalmat érzek. — *Pitt* nem vólt jelen ezen ülésben.

Úgy vélekednek, hogy a' *Wilberforce*' projectomának az fogna lenni a' foglalataja, hogy minden Parlamentalis tag, a' ki egy Státus-Ministert Duellumra ki-hivú, azonnal a' *Toweri* fogházba küldettségék.

Frantzia Ország.

Tallient is valami Követségbe rendelte a' Frantzia Directorium: hanem hogy hova? még titokban tartatik. Némelyek úgy vélekednek, hogy csak *Toulonba* küldötte, az ott induláshoz készülő második hajós Divisióinak organizálására: hanem mások itt is melzszebb akarnak látni, azt erősítvén, hogy éppen *Egyiptomba* utaztatja, a' hajós sereg' Izamára kivantató gabonának felvásárlására. — Hogy *Tallien Juniusnak* 6-dikára, virradó éjjel el-indúlt *Parisból*, az igaz:

A' Frantzia Törvény hozó Tanácsokról azt kezdik észre venni, hogy ezekben is két egymás ellen tusakodni fogó partók formálódniának, a' melly dologból könnyen esmet új zürzavarok eredhetnek. Az egyik párt' tagjai, minthogy minden vetélkedésekben a' principiumokhoz kötik magokat, *Principistáknak*, a' más párt' tagjai pedig, mindenben csak a' Directorium' akarataitól láttatván függeni, *Directorialisoknak* nevezetnek. —

Orosz Ország.

Az Orosz Császár Május' 16 dikánn el-útazott Pétersburgból Moskau, és Casan felé, és Junius 26-dikára szándékozott visszafizni Pétersburgba.

A' Pápa Nuntziussa Litta, a' Málythai Rend' Orosz-ágának Nagy Elemosináriussává tétettetett 9000 Rubel esztendőnként való jövedelemmel.

Egy Császári Parantsolat szerént az Orosz ifjaknak a' külső Országokon lévő Oskolákra való ki menetel egészízen meg tiltatott: hanem az ebből következő fogyatkozásnak helyrehozása végett, nevezetesen a' Lieflandi, Estlandi, és Kurlandi Nemesség' gyermekeinek további palléroztatódásokra, az a' Császár' akarátja, hogy ezen három tartományok' Nemessei egy Univerzitásnak fundálására határozzanak egy alkalmas helyet: maga is segedelmet ígér reá Ő Felsége.

Helvétzia.

A' pénz' tsikorástól még meg nem szüntenek Helvétziában a' Frantzia Biztosok. A' St. Galleni, Wettingeni, Mury, Altenriefi, Engelbergi, és a' Val Saini Carthusianus Apáturságokra ugyan 570,000 Livra adót vetetnek, a' mellyet ezek executióval való büntetés alatt két Decásokig tartoznak le fizetni.

Zirichből is el vitette Biztos Rapinat a' kassát. Ő, Rouhier, és Pommier, Jun. 5 dikénn estve hárman Zirichbe érkezvén, katonákat is vittek magokkal. A' kassa al-gondviselőitől Theilertől és Meisztől a' kotsokat kérték, hanem ezek azokat elő nem adván, Pommier lakatos után ment. Az alatt Meisz is elszaladván a' Helytartót Pfenningert és a' Kamara-Praesest Wyfzt elő hívta; a' kik a' kassának felnyitása ellen hathatós protestálásokat követtek el. Rapinat ezzel felelt: — *Voilà les Bayonettes!* — „Vólna nékem is tsak annyi bajonétom (mond Pfenninger), mint az Úrnak: én is szembe mernék állani az Úrral.” —

Hanem mind ezeknek a' lett tsak ugyan a' vége, hogy a' *Zirichi* Kints szekerekre rakatott, és 8 dikban onnet el vitetett.

Már még ezen történet előtt igen megilletődve láttattak lenni a' Helvétziai két Törvényhozó Tanácsok, minthogy Jun. 3 dikán egy Követséget küldöttek által a' magok Directoriumjokhoz, ilyen jelentéssel: —

„Hazafi Directorok! A' sok kedvetlen hirdadások, mellyek tölletek és sok más felőlről érkeznek a' Törvényhozó Tanácsok' eleibe, a' mellyek minyájan a' terhes Requisitziókról, a' minden nap' számosodó méltatlan tselekedetekről, a' mellyeket a' rosz, és a' Nagy Nemzetnek 's az ő fegyverének meg gyalázására járó Katona-személyek, most egyenként majd többed magokkal véghez visznek, 's a' mellyeket iszonyodás nélkül halgatni, és lágymelegséggel tovább is elhalgatni lehetetlen, a' Törvényhozó Tanácsokat nagy kedvetlenségek és méj szomoruságok közzé helyhezítették. A' ti illy nagy veszélyek között tett bölts és bátor lépéseiteket helybe-hagyással ertették a' Törvényhozók, 's hathatosan meghivnak benneteket, hogy az elincült ösvényen egyenesen mennyetek tovább is elő felé. Minden segedelem és elő segítettés felől légyetek részűkről bizonyosok, a' mit tsak nekünk a' Constitutzió meg enged, és a' népnek boldogsága a' leg nagyobb szükségben kíván. Meg hívunk benneteket, hogy a' Haza veszedelmeiről és a' Hazafiak' elnyomattatásokról egy körülállásos és minden szükséges bizonyság levelekkel meg erősítettett Tudósitást terjeszszetek lehető hamsággal előnkbe, hogy a' Törvényhozó Tanácsok a' körülállásokhoz képepest tanátskozhassanak a' Nép' megtartatása felől; mert annak meg kell tartatni! Az ő meg rontatását és elnyomattatását, nekünk egyikünknek is megérnünk nem lehet. Költ *Arauban*, Jun. 3 dikán 1798. —

„Mind a' két Törvényhozó Tanácsok Praesessei.

Az ilyen hathatós lépések tettek már annyi hasznot, hogy a' Frantzia fő Commissárius minden Kantonok' Helytartóihoz egy rendelést küldött, mellyben azt kívánja tőlök, hogy szorosan járjanak utánna, és meg bizonyítva adják fel, hogy ki és hol, minémű es mennyi summájú Requisitziót tett és fedett fel, azon kívül, a' mi meg volt határozva: igérvén, hogy ő minden tekintetben eleget fog tétetni, és a' bűnösöket szorosan meg bünteteti.

Generál *Schauenburg* azonközben egy Rendelést tétetett közönségessé, a' melly által ismét újj tűzbe hozta a' Helvétziai Törvény-hozókat. A' Rendelés ez vólt, hogy *Helvétziából* minden Frantzia Emigránsok számkivettessenek; és a' Helvétus Tisztviselőknek executzióval való büntetés alatt parantsoltatik, hogy minden Emigránsokat jelentsenek bé.

Nevezetesen az Ifjú Tanátsban indultak-fel némelleyek ezen Rendelésre nézve igen erőssen. „Mit használ nekünk (igy szoll Kép-viselő *Suter*) a' mi újj Constitutzióknk, mit használának a' mi tanátskozásaink, ha a' mi Hazánkfiak a' Frantzia Katona Itélő székek' eleibe állittathatnak, és a' mi függetlenségünk ilyen felelmes pontonn áll. Esküszöm: hogy vagy szabadon élek, vagy meghalok.” — „Egy idegen Hatalmasság sem szollhat nekünk a' kezünk alá (illy szavakkal toldotta *Nutzet* az előbbeni Orátornak boszszankodó beszédit), és nekünk nem irhat törvényeket előnkbe. Darabokra szaggattassak, vagy vesztő helyre vitettetődjek előbb, mint sem az e' féléket megengedjem.” — Ezen időtől fogva kemény levelezések kezdettek folyni a' Helvétziai Directorium, és Generál *Schauenburg* között. — A' békételenkedés mind két részről naponként nevedik. A' falakra tzedulák raggattatnak ki, mellyek által a' Frantzia seregeket fel-ingerelni igyekezik — több helyekenn még a' Szabadság fáknak ki-vagdaltatódása is történik.

A' Tengeri expeditziókról szolló külömb-külümb

Levelek :

Hogy az Anglus hajós seregnak egy része, a' melly eddig *Kadix* előtt állott, mint gondoljak az Admirál *Nelson*' vezérlése alatt a' *Mediterraneum* tengerre a' Touloni hajós sereg' felkérése végett bé evezett legyen, ezen leg kissebbet sem kételkednek többé az onnét jött levelek. — Május' 13-dikán indúlt meg bé fele. Meg 22 Anglus *Linea* hajók és 6 *Fregátok* maradtak *Kadix* előtt, a' mellyek azt olly közelről meg szállították, hogy egyet egyet lönek is ollykor-ollykor egymásra az ellenseges ágyuk. — Ennek felette arról is bizonyos tudósítások érkeztek *Kadix*hoz, hogy *Gibráltárnál* nagy készülétek tesznek az Anglusok, a' mellyekkel hasonló keppen *Kadix*hoz társoloznak. Nagy tengeri erővel akarnak onnét ide evezni. Enez képpent Admirál *Massaredo* is kettözött szorgalommal kezdette elő venni mind azokat az eszközöket, a' mellyek a' kikötő helyben fekvő Spanyol hajós sereget az Anglus hajók' tüzétől védelmezhetik. A' kikötő hely' tor-kába 184 külömb-külömb-féle ágyus *Barkak*, *Schalupok*, és egyéb e' felék, ágyukkal, haubi-tzákkal, mozsarakkal; és golyobis tüzező ke-mentzékkel meg rakattattatva állították ki. *Kadix*ba számos fegyveres sereg szállítottott bé. A' zsoldnak hátra maradása miatt elszökött Spa-nyól *Matrózoknak* közönséges paragon, hátra-maradott zsoldjoknak ki adattatása, és újj ruha írtetett, ha a' szolgálatra önként vissza tér-nek, etc.

A' 12-dik *Juniusi* levelek nem azt írják, hogy *Nelson*, és nem hat *Linea* hajókkal, hanem maga a' fő Admirál *St. Vincent* evezett be a' *Mediterraneum* tengerre a' Touloni hajós sereg' felkérésére 16 *Linea* hajókkal, etc. — Admirál *Massaredónak* (ugyan ezen levelek szerént) rendelése vagyon, hogy hirt vévén a' felől, hogy az Anglus hajós seregnak egy része *Kadix* mellől a'

Mediterraneum tengerre ki-evezett, haladék nélkül üssön-ki az ott maradt Anglus hajókra.

A' napokban 5 Spanyol Fregátok a' *Carthagénai* kikötő helyből ki-evezvén, hevesen megverekedtek egy ugyan annyi számú Fregátokból álló Anglus hajós tsoporttal: hanem csak egy formájú győzedelemmel váltak el egymástól. — Egyik sem nyert semmit is a' másiktól.

A' Touloni hajós seregnek egy része, *Korsika* szigeténél *Ajacciónál* megállapodván, 4000 embereket vett ott is fel, a' kik mint hajós legények úgy fognak széljel olztatni a' hajókra.

Német Ország.

A' *Treilhard* helyébe a' Rastadti Congressusra rendeltetett *Jean Debry*, Jun. 11-dikénn, feleségével eskét leányával együtt, ide megérkezett. Hazafi *Sieyes* is útban vagyon *Berlin* felé.

A' Gróf *Kobentzel* és *François de Neufchateau* között kezdődött Conferentziák naponként folynak *Selzben*, és illetik a' *Bernudotte* Bétsi környülállásainn kívül, a' Campo-Formiói Kötésnek 9 dik Artikulussát, a' Belgiumi és Cisálpinai adóságot, a' Helvétziai Revoluziót, a' Papát, és az Ekklesia' jószágait is.

A' Hálai Professor *Junker* egy Irást adott *Rastadtban* a' Congressus' eleibe, arról tudósítvan az itt lévő minden Követségek' tagjait, hogy a' Német Birodalomban és Helvétziában lévő Orvosok öszsze tsatolják légyen magokat, hogy a' Gyermekek' Himlőjét kiirtsák: mellyhez képpes meg hívja ezen Congressnek minden tagjait, hogy a' magok Fejedelmek előtt az említett Orvosoknak jó igyekezetét, párt-fogássaik által segéljék elő. — Itt következik, mint tudományi megjegyzés, egy darabotska része a' *Junker*' meghívó Irásának: —

„Egészségekre, életjekre, szépségekre, és egész életjek-béli vigasztalássokra nézve a' leg nagyobb

ostortól fenyegettető, millió ártalanok' nevében kényszerítjük kéréseink által az ezen fő méltóságú Congressre öfzfe gyülekezve lévő minden emberiség' barátjait, hogy következő kéréseinket telyesítsék: —

1) Törekedjetez azonn mag szűnés nélkül, hogy a' ti Orzágló-székeitek' figyelmetességét és atyai gondoskodását, az emberiségnek egy sok viszontagságok alá vettetett tárgyára függeszt-hessétez. Segiljétez az ezen tzelra egyesült Orvosokat, minden tölletek függő eszköözöknek elő-vétettetése által, és légyetez munkások mind azoknak a' javaslásoknak elő-vétettetésekben, a' mellyeket ezen egyesült Orvosi társaság ezen túl azokhoz intézni fog, a' kikre a' Gondviselez a' népek' állapotjának igazgatását bizta.

2) Légyen gondotok reá, hogy azon Orzá-gokban is, a' mellyekben még eddig semmi a' féle készületek nem vóltak, a' mellyeknek esz-köözlése által ezen Himlözés béli nyavaját illető egyet értés folytatódhatott vólna, ezek az illy közösséges haszonra tzelozó készületek, ennek-utánna meg tétettessenek. Meg kívantatna, t. i. hogy ennekutánna minden közösségekből bé-küldettetne ezen egyesült Orvosi Társasághoz annak meg írása, hogy a' le. folyt esztendőben hány Himlősök hóltanak meg, és az öket meg ölö méregnek ki-óltására minémű eszközök vétettettek elő. Abban az időben élünk a' hol az emberiséget védelmezni kötelességnek tartatik. De hát, másoda szentebb jussa lehetne a' világra erő és segedelem nélkül lépő embernek, annál, mint az, hogy övétől ezen meg ölö méreg ellen, a' melly által ö már még a' maga első napjaiban fenyegettetik, segedelmet várjon? Légyen tehát gondotok arra, hogy minden helységek arra kezd-jék fordítani a' magok szorgalmatosságait, hogy azoknak a' személyeknek jussa óltalmaztassék, a' kik az emberektől vélsznek életet. Az embe-rek akármelly Revoluzió utánn emberek marad-nak. Hanem ezen nyavaja' mérgének tsak úgy

nem maradnak kegyetlen áldozatai, ha azok az ember barátok, a' kikhez mi mostanában folyamodunk, az emberiség' ügyét ezen tekintetben is magokra veszik. Erre kényszeritünk mi kéréseink által benneteket; az ügy a' tieitek; légyetek egész tehetségetek szerént elő segellői, ott, a' hol munkások lehettek, etc.

Rastadtból, Jun. 14-dikénn: — „A' Berlinbe utazó Frantzia rend kívül való Követ, Sieyes, ma dél utánni 3 órákor ide érkeztvén, Ottó nevű Secretáriussával együtt a' már itt lévő Frantzia Ministernél ebédelt, és még az nap estvéli 7 órákor Berlin felé tovább indúlt.

A' Prussus Király mostanában utazik a' hódolásnak el fogadása végett a' maga tartományaiban. Vélle vagyon a' Királyné is. Május' 30-dikánn *Dantzig* várossába érkeztek ő Felségek. Jun. 3-dikánn *Königsberg* felé folytatták útjokat. Mindenütt a' környülánásokhoz illő örömmel és készületekkel fogadtatnak.

* * *

E r d é l y b ö l .

A' Nyelv Mivelő Társaság' Gyülései' Jegyző Foglalatjának folytatása.

XXXIV-dik Gyülés Sz. György Havának 16-dikánn 1796. A' Jegyző Könyv felolvastatása, 's Kassa számba vétele után a' folyó dolgok rendiben olvastatnak.

1. Brassai tudos Rector *Teutsch* Úr Levele, melly mellett a' Társaság Gyüjtemenyei közé küld két kéz irásmássát, u. m. *Moldavische Chronica aus dem Italiänischen, és Illustratio Articularum quorundam Historicorum, rem ac Historiam Valachorum Valachiae concermentium.*

2. Nagy Váradi Tudos Professor és Tábla Birája *Miller Jakab* Urnak ajánlása, és ugyan oda való Professor *Tertina* Urnak becses tudósításai és utasításai.

3. Bé mutattatnak a' Társaság Könyveinek és némely régi történeteket illető kéz irásoknak laistromai. A' nyomtatott könyvek száma 109, az Irattaké 19. A' Levelek 116 Darab.

Rendes munkák.

4. Bé mutattatik és olvastatik Magyar Fordításban a' Székelyek eredetéről 1533-ban más sok régi levelekből egybe szedett, 's annak szakadozott példájának 1695-béli Mászából leirt Munka. Melly 1000 esztendőnél többet foglal magában. Elsöben Atilla fiától Irnáktól fogva, kit *Halab* Irnáknak nevez, *Fő Rabanbánok* nevezete alatt, tulajdon neveken megírja, a' Székelyek fő vezéreinek rendit egymás utáns egészen Arpád' közikbe való jöveteléig; melly az irás szerént 888 előtt *Zándirhám* Fő Vezér idejében esett. Azután a' Székelyek történeteit, a' csonkaságok miatt darabolva ugyan, de le hozza a' XV-dik száz végéig. Sok régiségeket meg világoseit, nevezetesen megírja, hogy a' Pogány Székelyeknek a' Keresztények ellen lött feltamadásak alkalmazosságával, miképpen töröltettek el *I András* és *Béla* Hertzeg idejében Pogány Nevei a' Nemzetségeknak, Városoknak és Hivataloknak, és a' Pogány Tifztségek Nevei helyett *Rabanbán*, *Gyula*, *Harkáz*, hogy vétettekfel az Ispányi 's más nevezetek, és szentek nevei, melyből meg-világosodik szépen, emez eddig meg magyarázhatatlan Hely *Sz. László Decretuma III Könyve 2. Résziben*, a' hól a' Magyarázok, azt az ott elő forduló *I. András* Király, 's *Béla* Hertzeg idejebéli Birót csudálatoson *Szártsa fü Birónak* nevezik.

5. Olvastatik Obester *Borsas Tamás* Úr jeles tudósítása, magá életét, 's vitez viselt dolgait magokban foglaló tudósításoknak meg küldésit igéri, hogy az emléke-

zetek rendibe tétetvén meg-tartassanak. Továbbá a' *Gyergyói Havasokról*, Havasi veres szőlőt, 's a' *Putnáról* adtseresnye tsemetéket, nem különben szarvas gombát vitetvén bé kertibe, azokkal tett Szerentsés probái. Sz. Milkosi Kova Bánya 's a' t.

6. Nyugodalamban lévő *Szotyori Nagy Boldisár Fő Hadnagy Vitézi* probairól híres Vitéz Úr, küldi némelly Szerentsés Vitézi probáiról tudósítását.

7. Nyugadalomban lévő fő Strasa Mester *Csizi István Úr* Levele, és mind maganak, mind tudos Társának, a' Társaság Munkájára, nevezetesen az irás módja aránt, tett tudos Jegyzéseik.

8. Szebeni Reformatus Pap *Pápai István Úr* Tudósítása: *Ujj Esztendei Ajándék a' jó Gyermek számára*, már sajtó alá adta, készen van a' *Jó Leányak számára* hasanló Munkája. *Popénak az Emberről irt négy Leveleinek fondittása* Frantziából, két árkus már ki van nyomtatva; küld egy arra ki dolgozott gondolatot: *Hogy illenék jól le irni egy várost?*

Közönséges Jelentés. 9. A' fennebb említett pontok bővebb tanátskozás alá vétetvén jonak itéltetett, hogy a' Társaság Nevében, a' Társaság Barátai, kérettesenek bizodalmasan.

a) A' 4-ik Pontra nezve hogyha kik magok Leveleik között, haza régi állapotját és történeteit illető akármelly rongyos régi irásokat, sőt Kalendariumakatis találának, a' helyett hogy elvessek ne salnályák felszedni, 's közleni.

b) Az 5-ik Pont alkalmazosságával, hogy, ha ki maga lak helyében, vagy vidékiben regisegeket talál, ritkaságokat, vagy természeti Jelenéseket tapasztal, ne salnalya tudósítást adni.

c) A' 6-ikra nézve bátorkodik tudósítást kérni a' két Nemes Hazabéli közelebbi Török és Frantzia hábo-
rukban szolgált vitezeknek, olyan jeles, emlekezetre mel-
tó vitezi cselekedeteikről, mellyek a' történetek Iroitól
nem tudattathatván, majd feledékenységbe merülnek; akár
magok, akár más szava bé-vehető Tanuk által irattas-
sanak meg, hogy az emlekezetek könyveibe fel-jegyez-
tessenek.

d) A' 7-dikre ha kinek a' Társaság kiadott mun-
káira Jegyzéseik volnának, kérettetnek hogy küldjékbe,
kedvesen véfzi a' Társaság, kivált legelsőbbenn is a' jó irás
modjára nézve, mivel ennek annak előtte, hogy a' szó Tár-
ház fogna illő, de a' Tudósok egyetértésével, meg-ál-
littatnia Egyfzersmind azok, kik arra belső hivatalakat
érzik, ne sajnályák vélekedéseket közleni arról is, micsoda
készületek szükségesek egy jó szó Tárhoz, és minéműnek
kell annak lenni, egy két példát is melléje tévén gondo-
latyagnak.

e) A' 8-dik Pontra nézve, a' Hazának még egy jó
föld leírása (Geographiaja) nem lévén, az arra való ké-
születek rendiben, ébreztetnek a' Társaság barátai, hogy
azok, kiknek arra hajlandóságok, készületek, 's tehetsé-
gek vagyon, magok vármegyéjek vagy székek, vidékek,
lakhelyek, 's ezeknek környéki leírásában probát tenni,
's a' Társasággal közleni ne sajnályák. *M. Vásárhely Sz.
György Havának 24-dikénn 1798.*

XXXV-dik Gyűlés, melly *Szent György Havának*
24-dikén u. m. a' Társaság Nagy Méltóságú Elöl ülője,
nagy Méltóságú Gróf *Bánfi György* Gubernátor Úr ö Ex-
cellentiája neve napján 1798-ban, ö Excelentiája tiszteleté-
nek jeleül tartatik.

Folyó dolgok. A' Jegyző Könyv felolvastatása után olvastatnak.

1. Csik Toplatzáról *Sándor Ignátz* Úr válaszló levele. A' Székelyek eredetéről 1533-ban a' Nemes *Sándor* Ház Leveli között lévő Levelékből egybe szedett Munkának hitelessége meg-bizonyítására szolgáló levelekben igéri szolgáltyát. — Az ugyan azon kéz Irásban említett régi Székelyek áldozó poharára nézve pedig írja: hogy a' melly kezeknél vagyon, azon a' rajta lévő esztendő szám úgy mint az 1412 Római betűkkel vagyon írva.

2. Pestről *Getse Dániel* Úr küldi a' Társaságnak *Hufeland* hires munkáját az emberi élet meg-hofzszabbításáról fordításban, a' fordító *Doctor Kováts Mihály* Úr nevében.

Rendes Dolgok.

3. Bé mutattatnak a' II Darabra tartozó kélsz tzik-kelyek u. m. a' *Nyelvet illetők:*

a) A' Nevek hajlásának forma példái: mellyben azok, a' mik az I darab 47 lapján röviden illettettek vólt, bővebben meg világosittatnak, nem Grammatica: hanem a' Tanulok könnyebségére példák, és azoknak vizsgálásokra, kik a' durvaságtól még egy betübenis irtodznak, és a' Nyelvnek eme szép természeti tulajdanságát a' lágy-ságot meg örizni szeretik, *Jegyzések.*

b) A' Kun Nyelv példája a' Szent Mark Velentzei Könyves Házából. Nemellyek ellen meg mutattatik véle, hogy a' Kun Nyelv nem veszett egélzen el, mások ellen; hogy nem a' Magyarral, hanem Török és Tatar nyelvel atyafias.

c) Az Erdélyi régi Orosz nyelvnek példája. Arra mutat, hogy a' Rusz Csüriek Szeben Székben 's az ő Atyakfiai, azoknak az Oroszoknak maradéki, kiket a' Magya-

rok, és előttek az Oláhok Erdélyben találtak. *A' Há-
zát illetők.*

d) Az Almakereki koporsó könek leírása, egy olyan régiség, mellynek mássa Erdélyben azok után a' derék emberek után, kiket Rómiaiaknak hivtanak, mái napig nintsen, és egy Afzfonyság gondolatya, 's munkája.

e) *A' Nagy Györben és Rév. Komáromban* talaltató régibb és újabb kő Irások.

f) *A' Szilágy Somlyón 1797-ben* talált kintsnek leírása.

g) *Hunyadi Jánosról* egy szép Jelentés! hogy Hunyadi János Gubernátornak egyfzersmind még két *Hunyadi János* nevü testvér, egy Apától való ötse vólt; és hogy a' *Hunyadi János* Gubernátor Apja, nem *Sigmond* Császár vólt. *A' több Czikkelyeknek* bé-mutatásak az időből ki-fogyván a' jövő Gyülésre halasztatik. *M. Vásárhely Pünköst Havának 2-dikánn 1798.*

Aranka György,

Rendes Titotnok.

T u d ó s i t á s.

Ezen folyó Elztendőben, September Hónapnak 17-dik napján, Ozorán Tólna Vármegyében, Hertzeg *Eszterházy* Uraságnak ménesében e' következendő tsödörök, paripák, kotsis lovak, nem külömben Anya-Kantzák tsikaikkal együtt, vagy azok nélkül, de már ismét újra vemhessek, kotyavetye által kéls pénzért fognak el adattatni. Ugy-mint 6. Tsödörök, 15. Anya-Kantzák tsikaikkal együtt, 30. más Anya-Kantzák tsikaik nélkül, de ismét újra vemhessek, 10. három elztendős kantzák, 8. két elztendős kantzák, 6. egy elztendős kantzák. Ismét 8. három elztendős tsödör tsikók, 8. két elztendős tsödör tsikók; és 5. egy elztendős tsödör tsikók. Ezeken kívül 10. kotsiba való öt és hat elztendős szürke kantzák, és 4. kotsiba való 5. és 6. elztendős fekete kantzák. Mindenestől 110 darabak.